
Symposium Role teologických fakult v univerzitě

V úterý 30. listopadu 2010 se ve Vlasteneckém sále Karolina konalo symposium pořádané při příležitosti 20. výročí (re)inkorporace teologických fakult do Univerzity Karlovy v Praze.

Začlenění tří teologických fakult jako plnoprávných součástí do Univerzity Karlovy bylo v roce 1990 jednou ze symbolických součástí proměn, jimiž Univerzita Karlova a celá naše společnost tehdy procházely. V případě *Katolické* teologické fakulty, která historicky patří k původní sestavě univerzity z roku 1348 a byla z pražské univerzity vyloučena komunistickým režimem v roce 1950, se tehdy jednalo o znovuzачlenění (re-inkorporaci). Dějinně novým krokem bylo připojení k univerzitě pro další dvě teologické fakulty, Evangelickou a *Husitskou*, jež byly zříceny v průběhu 20. století jako samostatné vysoké školy. Pro všechny tři teologické fakulty bylo v roce 1990 začlenění do univerzity také výrazem nápravy po desetiletích diskriminace a izolace od ostatních vědních oborů.

Symposium bylo tématicky zaměřeno na Roli teologických fakult v univerzitě.

V úvodním proslovu vyzdvihl rektor Univerzity Karlovy, prof. Václav Hampl, že koexistence tří konfesijně profilovaných fakult reprezentuje tři hlavní tradice křesťanství v naší zemi a ve svobodném akademickém prostředí se na jejich půdě nabízí příležitost k partnerské otevřenosti a ekumenické sounáležitosti. Otevřené univerzitní prostředí činí z reprezentantů svébytných tradic nikoli antagonistické protihráče, nýbrž kooperující partnery, o nichž platí, že každý má dynamický potenciál obohacovat jiné i vstřícnou dispozici být sám obohacován.

Své přání k roli teologických fakult vyjádřil rektor těmito slovy:

„Přál bych si, dámy a pánové, aby to dál byly fakulty, které budou pěstovat teologii jako vědu a budou si vážit své koexistence na Univerzitě Karlově, budou rozvíjet svůj ekumenický přesah, vstřícně naslouchat alternativním paradigmátům a v akademické pluralitě dokáží nalézat svoji sílu a inspiraci. A moc bych chtěl, aby dokázaly formou jakési »aplikované teologie« vtisknout duchovní rozměr i naší běžné všední každodennosti, poskytovat současné odpovědi na aktuální otázky, které si dnes nezdědka bezradný či dezorientovaný člověk pokládá.“

Se zásadní rozpravou o postavení teologie mezi ostatními vědami vystoupil první polistopadový rektor UK, prof. PhDr. Radim Palouš, který se v roce 1990 o (re)inkorporaci teologických fakult podstatným způsobem zasadil. Svůj výklad o vztahu vědění, tušení a věření v lidském poznávání, rozkročený od biblických výroků proroků a apoštolů přes antické filosofy až po moderní epistemologii, uzavřel poukazem k „váhavé otevřenosti“ našeho poznávání vůči tomu, co nás přesahuje: „To zasluhuje také vážnou starostlivost nejvyšší úrovně – chcete-li, tedy univerzitní. Bez univerzitní teologie by nejvyššímu školství nejen cosi scházelo, ale dokonce ho deformovalo a degradovalo!“

Další příspěvky byly rozčleněny do dvou skupin. Nejprve „o roli teologických fakult v univerzitě“ promluvili tři ne-teologové: přírodovědec a expert na systémovou problematiku vysokého školství RNDr. Vladimír Roskovec, CSc., socioložka PhDr. Jiřina Šiklová, CSc. a filosof prof. PhDr. Jan Sokol, Ph.D. V příspěvcích i v plenární rozpravě tak nejprve zazněly otázky či očekávání, výzvy a poptávka ostatních oborů, po tom, co by od teologů a jejich fakult mělo v univerzitě přicházet ke slovu. V druhém bloku potom tři současní děkani teologických fakult UK – děkan *Katolické* fakulty, fundamentální teolog ThLic. Prokop Brož, Th.D., děkan *Evangelické* fakulty, etik doc. Jindřich Halama, Dr. a děkan *Husitské* fakulty, historik prof. ThDr. Jan B. Lášek – promluvili o roli, kterou by teologické fakulty v jejich pohledu měly zastávat, a o nabídce, s níž by měly vstupovat do mezioborové rozpravy.

V plenární diskusi, do níž se zapojila řada teologů ze všech tří fakult i řada akademiků z ostatních univerzitních pracovišť a hostů, zaznělo z více stran očekávání, že teologie svým bytostným zájmem o to, co je univerzální, svým integrovaným viděním světa a celostním pojetím člověka přispěje do interdisciplinárního rozhovoru současných věd, který namnoze trpí atomizací a technizací jednotlivých odborností i celých oborů. Nadto se teologie ukazuje být oblastí vědy, kde v řadě aspektů nelze postupovat hodnotově neutrálně, což v současném interdisciplinárním diskurzu vyznívá jako kritický hlas a důležitý korektiv. Diskutující teologové na jedné straně ocenili posledních dvacet let jako dobu velice příznivou, která přinesla řadu dobrých věcí jak na poli vzdělávání, tak v oblasti vědy, na druhé straně ale také nemálo problémů, nevyužitých příležitostí a nenaplněných výzev. Jakkoli se teologové samozřejmě musejí věnovat tomu, co je jádrem a jedinečností jejich vlastního oboru, pro naplnění poslání jejich fakult v univerzitě je podstatné, nakolik zdařile jejich odborný hlas vstoupí do obecné rozpravy a interdisciplinárního rozhovoru o aktuálních otázkách a výzvách dneška.

doc. Martin Prudký
Program sympozia
Fotografie ze sympozia

